בס"ד, ש"פ האזינו, צ"ח.
יא"צ הוד כ"ק אאזמו"ר מוהר"ש זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע

בורא[1] ניב שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר הוי' ורפאתיו[2], הנה ניב שפתים הוא הדיבור הבא במילא, וצ"ל מהו ענין המעלה בדיבור בכלל ובפרט בדיבור הבא בדרך ממילא, ולאחר שאמר שלום שלום לרחוק ולקרוב מהו ענין אומרו אמר הוי' ורפאתיו למה צריכים לרפואה, ומהו"ע הרפואה. והרד"ק[3] פי' לרחוק ולקרוב לרחוק מירושלים ולקרוב לה, ובדרז"ל[4] אמרו לרחוק בע"ת ולקרוב צדיקים, ומהא דאמר לרחוק בריישא והדר לקרוב למדו שגדלה מעלת הבע"ת על הצדיקים, וצ"ל מהו ענין רחוק מירושלים וקרוב לה, והא דפי' רחוק בע"ת וקרוב צדיקים הוא בגמרא ברכות דל"ד ע"ב במקום שבע"ת עומדים צדיקים גמורים אינם עומדים שנא' שלום שלום לרחוק ולקרוב לרחוק בריישא והדר לקרוב, וצ"ל מהו גודל מעלת הבע"ת אשר לא זו בלבד שבמקום שבע"ת עומדים שיש להם מעמד ומצב חשוב במקום כצדיקים אלא עוד זאת שגדלה מעלתם על מעלת הצדיקים דלרחוק בריישא והדר ולקרוב, דהרי הצדיק הוא זכאי שאין עליו שום ערעור כלל להיות עבודתו תמימה בתומ"צ ובעבודה שבלב באהוי"ר והיינו דמרגע הראשונה בהקיצו משנתו שאומר מודה אני עד רגע האחרונה בשעות היום שאומר[5] המאיר לעולם כולו בכבודו הוא עסוק בעבודת הבורא ית' בתפלה ובתו' ובקיום המצות וגם בעניני העולם שהוא עוסק הכל הוא ע"פ דיני התורה, וכן הוא בכל יום ויום אשר תמיד בעליות מדרגא לדרגא וכמ"ש[6] ואברהם זקן בא בימים ואי' בזהר[7] באינון יומין עילאין שכל יום ויום הוא עלי' שעולה מדרגא לדרגא א"כ מפני מה גדלה מעלת הבע"ת על מעלת הצדיקים, אלא בהכרח לומר לפי שהבע"ת משכין לי' לקוב"ה בחילא יתיר[8], אמנם גם זה ג"כ אינו דומה דהרי זה דמשכין לי' לקוב"ה בחילא יתיר אינו בהעבודה דסדר והדרגא כמו עבודת הצדיקים שהיא בסדר, ולפעמים הנה עובד הוי' אחד גדלה מעלתו מעבודת צדיק אחר דשניהם עבודתם בעבודה דס' והדרגא והאחד עבודתו גדולה מעבודת חבירו הוא ממשיך אור וגילוי פנימי יותר, או לפעמים הנה המשכה אחת היא יותר מהמשכה אחרת אבל

---

1) לכללות מאמר זה ראה ד"ה בורא ניב תרל"ד (בסוף ספר תרל"ג). דרושים שבהערה 13; 63. ד"ה בורא ניב תשמ"ח.
2) ישעי' נז, יט.
3) עה"פ.
4) נסמן לקמן בפנים.
5) בברכת „המפיל".
6) חיי שרה כד, א.
7) ראה זח"א רכד, א. וראה שם קכט. א הלשון „יומין עילאין". וראה בכ"ז תו"א חיי שרה טז, א. משפטים עו, ג. עט, ב. ד"ה ואברהם זקן תשל"ח (ספר המאמרים — מלוקט ע' רפט). וש"נ.
8) ראה זח"א קכט, ב. וראה אוה"ת שה"ש ח"ב ע' תרנא ואילך. מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' תפז ואילך.

בע"ת הנה זה מה שמשכין לי' לקוב"ה בחי' יתיר הוא בסבת הריחוק שהיו תחלה והיינו שתחלה הי' מרוחק מאלקות ואח"כ נתקרב למה יהי' מעלתם עוד גדולה יותר ממעלת הצדיקים שלא נתרחקו כלל, אך הענין הוא דהנה בתשובה יש ב' בחינות ומדרי'[9], א' ענין התשובה שהוא התשובה על חטא ועון, ובזה גופא יש ב' אופנים, הרהורי תשובה שנופלים פתאום ותשובה שבאה בהכנה, ב' מהות התשובה שהיא ההשבה ממקום מעמדו ומצבו הרוחני למעולה יותר, דענין שניהם הוא השבת הנפש לשרשו בעצמות אוא"ס ב"ה, דשרש הנשמה הוא גבוה מאד נעלה דכתיב[10] ויפח באפיו נשמת חיים וא' בזהר[11] מאן דנפח מתוכי' נפח מתוכיותו ומפנימיותו[12], שתוכיות ופנימ' החיות מוציא בנפיח' בכח, והיינו דההבל הוא מהתוכיות ופנימי' שלו, אלא כשבא מן הפה ולחוץ נעשה יש ודבר נפרד והדוגמא מזה הוא בהנשמה ששר' בעצמות אלא שע"י רבוי השתל' נעשה הארת הנשמה שהו"ע הנפש יש ומציאות נראה לנפרד ומתלבש בגוף ונה"ב ומתגשם ומתעבה, וענין התשובה הוא להשיב את הנפש לשרשה ומקורה בעצמות אוא"ס, ובזה הנה ב' אופני עבודה, עבודת הצדיקים ועבודת הבע"ת.

וביאור הענין הוא[13], דהנה כתיב[14] כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, דבראתיו יצרתיו עשיתיו הם ג' עולמות בי"ע שכוללים כללות העולמות מרכ"ד [עד סוכ"ד] דעם היות שיש ריבוי עולמות עד אין שיעור וכמ"ש[15] ועלמות אין מספר, א"ת ועלמות אלא ועולמות[16], דפי' אין מספר הוא בל"ג ולכן הנה צדיקים[17] אין להם מנוחה דילכו מחיל

---

9) ראה לעיל ד"ה תקעו דליל ב' דר"ה רפ"ב (ע' יג). וש"נ.

10) בראשית ב, ז.

11) כ"ה — בשם הזהר — בתניא רפ"ב. אגה"ת מהדו"ק (קה"ת, תשמ"ב). אגה"ק רסט"ו. ובמאמרי אדה"ז אתהלך לאזניא ע' קה בשם חז"ל. ובהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א (נדפס בלקו"ב לתניא שם; ליקוט פירושים כו' לתניא שם — ע' פח): כמדומה לי שלא נמצא בזהר ובתקו"ז שלפנינו, אבל נמצא בספרי הקדמונים, מהם בשם רז"ל: עמה"מ קכז, ג: ויפח באפיו נ"ח וארז"ל כל הנופח מעצמותו הוא נופח. וראה שפע טל בהקדמה: ויפח כו' ידוע כל הנופח מעצמותו הוא נופח. וראה ג"כ רמב"ן בראשית ב, ז. בחיי יתרו כ, ז. — יש אומרים שנמצא עד"ז בס' הקנה ואינו בתח"י.

12) תניא שם.

13) בכל הבא לקמן עד ע' נד — ראה ד"ה כי ביום הזה יכפר בלקו"ת אחרי כה, ג ואילך. מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ע' א ואילך. אוה"ת דברים ח"ה ע' ב'קכט ואילך. ד"ה הנ"ל תרל"א (סה"מ תר"ל ע' שט ואילך).

14) ישעי' מג, ז. וראה לקו"ת בלק סז, א ואילך. שם סט, ג. ובכ"מ.

15) שה"ש ו, ח.

16) ראה זח"ג עא, ב. תקו"ז בהקדמה (יד, ריש ע"ב). לעיל ע' יד. וש"נ.

17) ברכות ומו"ק בסופן. ושם: תלמידי חכמים. אבל כ"ה כבפנים (צדיקים) ב: של"ה בהקדמה (יז, א). עמק המלך שער הדיקנא ה"ח (סא, ג). ועוד. אוה"ת ואתחנן ע' סז. המשך תרס"ו ע' יב. — נתבאר בלקו"ש חי"ד ע' 179 ואילך.

אל חיל[18] בריבוי עליות דריבוי העולמות מ״מ הנה כללות כל העולמות נבחן בג׳ עולמות בי״ע שהם מח׳ דבור ומעשה[19], דהאדם שהוא בדוגמא שלמעלה יש בו ג״כ מח׳ דבור ומעשה, דמח׳ הנה עיקרה אותיות והאותי׳ הם יש מאין, כמו״כ הנה עולם הבריאה נק׳ מחשבה שהוא יש מאין דאצי׳ נק׳ אין לגבי בריאה, ועם היות דעולם הבריאה הוא עולם הכסא[20] והנבראים דעולם הבריאה הם בעלי השגה גדולה מ״מ הנה מהות האצי׳ אינו מושג בבריאה רק הארת האצי׳ בלבד לכן הנה אצי׳ נק׳ אין לגבי בריאה שהוא בלתי מושג, ויצירה הוא עולם הדבור דדבור הוא גילוי ההעלם דמח׳ ודבור הוא העלם וגילוי, דבדבור אין בו התחדשות כלל דמה שהי׳ בהעלם במח׳ בא בדבור בגילוי, וכן הוא בהעולמות דעולם היצי׳ הוא גילוי ההעלם דזהו מ״ש[21] יוצר אור ובורא חושך דעולם הבריאה הוא נעלה יותר מעולם היצירה אבל הוא בחי׳ מח׳ שהוא העלם, ויצי׳ הוא דבור שהוא גילוי ההעלם נק׳ אור, ועשי׳ הוא מעשה וזהו כל הנק׳ בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, דבכדי שיהי׳ גילוי אלקות בבי״ע הוא ע״י כבודי דאין כבוד אלא תורה[22] דע״י התורה הוא התחברות אוא״ס עם העולמות, דהנה כתיב[23] כי הוי׳ אלקיך אש אוכלה הוא דהוא ית׳ נדמה לאש, דבד׳ יסודות ארמ״ע הנה יסוד האש טבעו לעלות למעלה ומובדל מכל היסודות[24] לכן הנה זה דמיון ודוגמא שלמע׳ שהוא ית׳ קדוש ומובדל מן העולמות שאין ערוך, דהעולמות הם בע״ג והוא ית׳ בל״ג, דבל״ג הוא מופלא בערך מענין הגבול, דבמספר הנה מספר היותר קטן כמו מספר א׳ יש לו ערך להמספר היותר גדול דאלף אלפים וריבוי רבבות פעמים אלף אלפים ריבוי רבבות[25], להיות כי גם המספר היותר גדול הוא מקובץ מאחדים, ואם יחסר אחד יהי׳ חסרון בשלימות המספר הגדול, וגם זה מה אשר לא יספר מרוב הנה המספר היותר קטן בערך לו, דזה מה שלא יספר מרוב אין זה מה שהוא בלי מספר בעצם אלא להיותו ריבוי כ״כ עד אשר אין זה שמות במספר, ולכן אמרו[26] יכולני לשער כמה טיפות יש בים להיותו בגדר מספר, משא״כ בגבול ובל״ג דאינו בערך כלל, ולכן אמרו בזהר[27] דהע״מ שהם שרש ומקור התהוות העולמות נקראים מלים דהדיוטא

---

18) תהלים פד, ח. ברכות ומו״ק שם.

19) ראה — נוסף להנסמן בהערה 13 — לקו״ת בלק שבהערה 14. סה״מ תרפ״ג ע׳ קעט ואילך. ה׳שי״ת ע׳ 122.

20) ראה תקו״ז ת״ו.

21) ישעי׳ מה, ז. ברכות ק״ש. וראה פע״ח שער הק״ש פ״א. מאמרי אדה״ז שבהערה 13. לקו״ת שה״ש ב, ג. מב, ד. ועוד.

22) אבות פ״ו, ג.

23) ואתחנן ד, כד. וראה בכ״ז דרושים שבהערה 13.

24) ראה גם לעיל ע׳ לא. וש״נ.

25) ראה תניא פמ״ח (סז, ב). לקו״ת אמור לה, ריש ע״ג. מאמרי אדהאמ״צ דברים ח״ג ע׳ תתצג. וש״נ.

26) הוריות י, סע״א.

27) ח״ג קמט, ב. לקו״ת אחרי שבהערה 13 (כה, ד).

וכמא׳ לאו אורחא דמלכא לאישתעי במלין דהדיוטא, וזהו אין ערוך אליך[28] שהעולמות אינם בערך ולכן לא נמצא דמיון ומשל אחר לדמות אותו ית׳ אלא לאש שטבעו לעלות למעלה, ובכדי שלא יסתלק האור מהעולם וכמא׳[29] וכד אנת תסתלק מיניהו אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא, צריכים לעשות כלים אל האור וכמו האש שאע״פ שטבעו לעלות למעלה מ״מ כאשר יש דבר הנאחז כמו פתילה או עצים הוא נאחז בהם, כמו״כ הנה ע״י הכלים נאחז אוא״ס בעולמות דבתחלת הבריאה הי׳ זה מצד כי חפץ חסד הוא[30] ואח״כ הנה באתערותא דלתתא אתעדל״ע[30] שזהו״ע ולכבודי שהו״ע בראתיו יצרתיו אף עשיתיו הוא המשכת אוא״ס בבי״ע.

אמנם זהו בדרך כלל, אבל בד״פ הנה התחברות העולמות באוא״ס והמשכת אוא״ס בעולמות הוא ע״י ג׳ ענינים שהם עבודה תורה וגמ״ח[31] שהם מח׳ דבור ומעשה, דעבודה היא עבודת הקרבנות, ועבודת הקרבנות היא מח׳ דמח׳ נוגע בקרבנות שצריכים לחשוב לשם זבח ולשם בעלים ומחשבת חוץ פוסלת, והכהנים מקריבי הקרבנות עבודתם ברעותא דליבא[32], וגם עתה שתפלה היא במקום הקרבנות הנה ענין התפלה הוא ההתבוננות וכוונה וכדאי׳ בשל״ה[33] דתפלה בלא כוונה כגוף בלא נשמה, ועם היות דבתפלה צ״ל ענין הדבור הנה זה לעורר ענין הכוונה[34] אבל העיקר הוא הכוונה ולכן הנה בק״ש אם כוון לבו יצא[35] שהעיקר הוא למסור נפשו באחד[36] ולהתבונן דאנת הוא חד ולא בחושבן[37], ותורה היא דבור וידבר הוי׳ אל משה לאמר, ויאמר הוי׳ ולימוד התורה הוא בדבור[38] דחיים הם למצאיהם[39], למוציאיהם בפה[40] דוקא, וגמ״ח שהוא קיום המצות הוא במעשה דוקא, וע״י ג׳ דברים אלו ממשיכים גילוי אוא״ס בבי״ע דע״י עבודה ממשיכים אוא״ס בעולם הבריאה

---

28) ע״פ תהלים מ, ו.

29) תקו״ז בהקדמה (יז, ב) ע״פ גירסת אדה״ז בסידורו.

30) מיכה ז, יח. וראה דרושים שבהערה 13. וראה גם לעיל ע׳ כ״כא.

31) אבות פ״א מ״ב. וראה בכ״ז דרושים שבהערה 13.

32) ראה זח״ג לט, א. פח, ב. קעח, א.

33) רמט, ב. וראה גם ל״ת להאריז״ל ר״פ עקב. שו״ע האריז״ל — קבלת שבת סעיף ח. תניא פל״ח (נ, א). ועוד.

34) ד״קול מעורר הכוונה״ (לקו״ת אחרי שבהערה 13 — כה, סע״ד) — ראה של״ה שער האותיות אות ק (פב, ב). שו״ע אדה״ז או״ח סס״א ס״ה. סק״א ס״ג.

35) ראה ברכות יג, ב. רמב״ם הל׳ ק״ש רפ״ב.

36) ראה זח״ג לג, א. פע״ח שער הק״ש פי״ב. ב״ח לטור או״ח ר״ס סא. ועוד. וראה אוה״ת תרומה ע׳ א׳שסז.

37) תקו״ז בהקדמה (יז, א).

38) ראה הל׳ ת״ת לאדה״ז פ״ב ס״ב. תניא רפל״ז. ספמ״ט. תו״א יתרו קח, סע״ג ואילך. שם קי, א ואילך. לקו״ת אחרי (שבהערה 13) כו, א. חוקת נז, א. ועוד. וראה גם לקו״ש חט״ו ע׳ 326.

39) משלי ד, כב.

40) עירובין נד, ע״א.

וע״י תורה ממשיכים אוא״ס בעולם היצירה, וע״י המצות ממשיכים אוא״ס בעולם העשי׳, וזהו כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, דהמשכת אוא״ס בבי״ע הוא ע״י עבודה תו׳ וגמ״ח ואמר לכבודי שקאי על התורה, לפי דעבודה וגמ״ח צריכים להיות ע״פ התורה. וזהו כי הוי׳ אלקיך אש אוכלה הוא שהוא כמו האש שטבעו לעלות למעלה ומ״מ ע״י דבר הבוער הוא נאחז הנה בדוגמא כזה הוא למעלה שע״י הכלים ממשיכים אלקות בעולמות ואומר אש אוכלה הוא דזה מה שהאש נאחז בדבר הבוער הוא רק כאשר שורף ומכלה את הדבר הבוער, ואז הנה גם מן האש נעשה אור, וכמו בנר הרי משריפת הפתילה והשמן נעשה אור דתחלה הוא נהורא תכלא שהוא משריפת ממשות הפתילה ואח״כ נעשה מזה נהורא חיורא[41] עד דכל ענין תוקף האור הוא מזיכוך דבר הבוער וכמו״כ יובן למעלה דבכדי שיהי׳ גילוי אלקות הוא ע״י הבי׳ דוקא וכל אשר הביטול הוא ביותר הנה הוא ממשיך יותר האור והגילוי, דג׳ ענינים דתורה עבודה וגמ״ח הם חב״ד חג״ת נה״י, דבחב״ד הוא השראת אוא״ס יותר מכמו בחג״ת נה״י, דהנה האדם הוא כלול מאורות וכלים בדוגמא שלמעלה והם הכח׳ והאברים, וכשם[42] דע״ס מתחלקים בג׳ מדרי׳ כוללים חב״ד חג״ת נה״י, שהם ג׳ אופנים בכלים, פנימי׳ אמצעי׳ וחיצוני׳[42] כמו״כ הוא באדם שנחלק לג׳ חלקים כוללים ראש גוף רגל[43], דהראש שהוא קטן בכמות הנה מלבד דהחיות כללי של כל האברים גם של השערות וצפרנים הם בראש הרי משכן כל החושים והכשרונות שכל הבחנה זכרון מח׳ דבור ראי׳ ושמיעה ריח טעם הכל הוא בראש*[43] ובכלים פרטים, ובגוף שהוא גדול יותר הכחות במועט יותר, והגם שבו נמצא הלב והריאה אבל אינם בערך הראש והרגלים שהם גדולים מהגוף הנה בהם רק כח ההילוך, כמו״כ יובן למעלה דבחב״ד מאיר אוא״ס ביותר כמ״ש[44] הוי׳ בחכ׳ דחכ׳ הוא כח מה[45] התוקף דמ״ה שהוא ביטול עצמי ובחג״ת אין הביטול כ״כ שזהו ההפרש בין איהו [וחיוהי][46] חכמה[47] [איהו] וגרמוהי[46] מדות[47] לכן אין הגילוי כ״כ ובפרט נה״י שהוא מעשה ואין אוא״ס שורה אלא במקום הביטול ולזאת הנה העבודה הוא דגם בנה״י יהי׳ הביטול כמו שהוא בחכמה וכמ״ש במ״א[48] בענין איתן שזהו תוקף הנשמה בביטול העצמי הנה ביטול זה יהי׳ גם במעשה, ואז הנה כ״ז נעשים כלים אל האור האלקי שיומשך בעולמות, וזהו

---

41) ראה זח״א נא, א. ספר הערכים־חב״ד (כרך ג) ערך אור אוכמא כו׳. וש״נ.

42) ראה ע״ח שער מד (שער השמות) פ״ב.

43) בכ״ז — ראה מאמרי אדה״ז תקס״ב (ע׳ ג) ואוה״ת (ע׳ ב׳קל) וסה״מ תר״ל (ע׳ שיא) שבהערה 13.

*43) ראה גם לקמן ע׳ קנז.

44) משלי ג, יט.

45) זח״ג כח, א. לד, א. רלה, ב. תקו״ז בהקדמה (ד, א). תניא פי״ח. פל״ה. ועוד.

46) תקו״ז בהקדמה (ג, סע״ב).

47) ראה תו״א עא, א. לקו״ת שה״ש לט, ג. אוה״ת וירא ח״ד תשדמ, סע״א ואילך. קיצורים והערות לתניא ע׳ קה. סה״מ תרנ״ג ע׳ רכח. המשך תער״ב ח״א פקנ״ג. סה״מ תש״ח ע׳ 161 ובהערה שם.

48) ראה לעיל ע׳ לח. לקמן ע׳ עז. וש״נ.

כי ה"א אש אכלה הוא שאחיזתו בעולמות הוא ע"י הביטול דוקא, וע"י ביטול ממשיכים גילוי אלקות בבי"ע.

והנה הכח על המשכה זו דאוא"ס בעולמות ניתן לנשמות ישראל דוקא, דאנחנו כל ישראל מצוים על ענין המצות. דענין הציווי הוא התחברות, וזהו שאנחנו מצוים על המצות פי' מחוברים, דהנה מצוה פי' צוותא וחיבור[49] דידוע בענין מצוה ועבירה דעבירה פירושה העברה ממקום למקום דכשעוברים על רצון השי"ת בביטול מ"ע או בל"ת הנה בזה ח"ו יוצאים ועוברים מרשות הקדושה לרשות הקליפה, ומצוה הוא שע"י זה מתחברים עם אלקות, הנה לבד צוותא וחיבור זה שנעשה בקיום המצות דצוותא וחיבור זה הוא פרטי דבר, בשעה שמקיים את המצוה הרי הוא מחובר עם אלקות, הנה לבד זאת הרי זה מה שאנחנו בנ"י נצטוינו על המצות הנה ציווי זה הוא חיבור כללי שהננו מחוברים ובזה אנחנו נעשים חשובים מכל, והמשל בזה[50] הנה חכם גדול שהוא מופלג בחכ' הרי אצלו החכ' היא עיקרי ולכן הנה מי שאינו חכ' אינו נחשב למציאות כלל, והיינו דמי שאינו חכם אינו נחשב לאדם, ואינו בערך שיהי' נחשב למציאות כלל, והיינו בעיניו כדומם וכחי, וכ"כ הוא מרוחק ממנו עד אשר אינו עולה בשם גם לאמר שאינו שייך אליו, דכמו שהוא דבר פשוט שהבהמה אינה בערך להבדיל האדם הנה כמו"כ הוא בעיני החכם מופלג מי שאינו חכם והיינו כאילו אינו במציאות כלל, וכאשר החכם מופלג מצוה לאיש הפשוט לעשות איזה דבר הנה בציווי זה הנה לבד זאת כאשר האיש הפשוט נעשה עי"ז איזה מציאות שהרי תחלה קודם הציווי לא הי' נחשב לשום מציאות וע"י הציווי נעשה מציאות שתופס מקום אצל החכם המופלג הנה לבד זאת הרי כאשר האיש הפשוט הבלתי מציאות לגבי החכם מופלג כאשר הוא מקיים את הציווי הרי הוא משלים רצון החכם מופלג הנה בזה נעשה דבר חשוב בעיני החכם מופלג, הרי דבציווי זה נעשה האיש הפשוט שהוא בלתי מציאות כלל לגבי החכם מופלג למציאות חשוב, וככל המשל הזה יובן בענין המצות דע"י ציווי זה שנצטוינו בענין המצות הננו נעשים חשובים דכל המשכות והשפעות בעולם נמשכים ע"י נשמות ישראל אשר כן הוא נוסח ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם דבכדי שיהי' מלך העולם המשכת אלקות בעולם הוא ע"י הוי' אלקינו שתחלה נמשך בנש"י שהוא כחנו וחיותינו[51] וע"י נש"י נמשך בעולם, אמנם בכדי שיומשך בנש"י הוא ע"י הביטול דוקא וכמ"ש[52] כי אתם המעט מכל העמים דבישראל יש בחי' מעט מה שאין בכל העמים, והמעט הזה הוא

---

49) לקו"ת בחוקותי מה, ג. תניא מהדו"ק (קה"ת, תשמ"ב) ספמ"ט. הנסמן בהערה הבאה.

50) ראה גם סה"מ ה'ש"ת ע' 73 ואילך. ה'שי"ת ע' 71 ואילך. מכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ב„התמים" חוברת א ע' כה ואילך. אגרות־קודש שלו ח"י ע' שסט ואילך. — נתבאר בלקו"ש ח"ז ע' 30 ואילך.

51) ראה לקו"ת שלח מ, ג. בלק עג, ריש ע"ג. ועוד.

52) ואתחנן ז, ז.

הביטול עצמי שלמעלה מטעם ושכל, ולכן הנה כשם שהוא ית׳ נק׳ אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב לפי שהאבות הן הן המרכבה[53] שהיו בתכלית הביטול הנה כמו״כ ע״י הביטול עצמי דנש״י הנה הוא ית׳ נק׳ אלקי ישראל, וכדאי׳ במד״ר שמות פכ״ט[54] ארשב״י אמר הקב״ה לישראל אלוקה אני על באי כל עולם אבל לא יחדתי (את) שמי אלא עליכם איני נקרא אלקי עכו״ם אלא אלקי ישראל, וכשם דאברהם אע״ה הנה ע״י עבודתו כתיב[55] ויקרא בשם הוי׳ אל עולם שפרסם אלקותו ית׳ בעולם הנה כמו״כ בארבע רוחות השמים פרשתי אתכם[56] דע״י שנש״י עוסקים בעבודה בביטול ממשיכים אוא״ס בעולם הבריאה וע״י ההתעסקות בקביעות עתים לתורה בביטול ממשיכים אוא״ס בעולם היצי׳ וע״י קיום המצות בביטול ממשיכים אוא״ס בעולם העשי׳, וזהו כי ה״א אש אכלה הוא ומ״מ ע״י עשיית הכלים הנ״ל ממשיכים אוא״ס בעלמות דזהו עבודת הצדיקים.

והנה כשם שיש אש דקדושה ונמשך ע״י הכלים דתורה עבודה וגמ״ח הנה את זה לעומת זה עשה אלקים[57], שיש אש דקליפה והוא אש דתאוות רעות וכלים דקליפה שהם מח׳ דבור ומעשה דעבירה, דמעשה העבירה ר״ל בביטול מ״ע או מל״ת או העבירות שבדבור כמו שקר רכילות לה״ר ניבול פה וכן העבירות שבמח׳ שהוא ר״ל מושקע במחשבתו בעניני עבירה הנה אמרו עבירה מכבה מצוה[58], ועם היות דהאש דהוי׳ אלקינו שהוא בעצם הנשמה אינו נכבה ח״ו[59] דמצד עצם השרש דבחי׳ יחידה הנה גם הקל שבקלים ועובר עבירות ר״ל הוא שלם מ״מ הנה עבירה מכבה מצוה היינו החיבור כללי, דהחבור כללי הנ״ל הוא שם הוי׳ שבנפש דזהו עבירה מכבה מצוה שמכבה ח״ו ור״ל האש דשם הוי׳ שבנפש[59], והעצה [היעוצה] לזה היא תשובה ותחלת התשובה היא התעוררות רחמים על נפשו, והנה[60] כאשר מרע״ה הי׳ צריך להמשיך יגמה״ר כתיב[61] הנה מקום אתי [גו׳] ושמתיך בנקרת הצור, דזה הי׳ הקדמה להמשכת יגמה״ר, והנה צור הוא מקור הגבורה ולכן הנה הצור הוא אבן החלמיש הקשה ביותר ובו נמצא האש ההעלמי, ויגמה״ר הוא רחמים פשוטים וחסדים מרובים, וכמו ורב[62] חסד, נושא עון ועובר על פשע[63], וצ״ל מפני מה ההקדמה לזה הוא צור דוקא, אך

---

53) ב״ר פמ״ז, ו. פפ״ב, ו. תניא פכ״ג. פל״ד. פל״ט.
54) פיסקא ד.
55) וירא כא, לג. וראה סוטה י׳, א. לקמ׳ ד״ה ויטע אשל.
56) זכרי׳ ב, י׳. ושם: כארבע רוחות.
57) ע״פ קהלת ז, יד. וראה תניא רפ״ו. ובכ״מ.
58) סוטה כא, א.
59) ראה גם לקו״ת ראה כ, א. דרך חיים קי, ג. אוה״ת בא ח״ח ע׳ ב׳תתקלט.
60) מכאן עד סוף הפרק — ראה בהנסמן בהערה 13.
61) תשא לג, כא־כב.
62) תשא לד, ו־ז.

הענין הוא דהנה צור מורה על התוקף ביותר שהוא תגבורת החיות, וכמו גבור כארי[64] דההפרש בין בהמה לחי׳ הוא דבהמה כחה רב בכל דבר עבודה כשור לעול וכחמור למשא[65] אבל הילוכם הוא בעצלות ובכבדות אבל החי׳ הילוכה במהירות לפי שמרובה בדמים ומזה הוא תגבורת החיות, וזהו הצור שהוא תגבורת החיות וכמו בצור הנה יש בו אש העלמי דאש זה הנה המים אינם מכבים אותו דאש הגלוי מים מכבים אותו אבל האש שבצור הנה אף גם אם רבות בשנים ישרה הצור במים לא יכבה האש ההע׳ אמנם התגלותו באה ע״י הכאה דוקא וזהו הקדמת הצור ליגמה״ר שע״י התשובה נמשך י״ג מה״ר דאז נמשך האש האלקי אבל האש האלקי שנמשך ע״י התשובה הוא בדוגמת אש מהחלמיש שבאה ע״י הכאה דוקא והו״ע דרכי התשובה בסיגופים והדומה, וזהו מעלת הבע״ת דמשכין לי׳ בחילא יתיר, ועם היות דחילא יתיר זה הוא לסיבת הריחוק אבל המשכתם הוא מהעומק והפנימי׳ דוקא ולכן גדלה מעלת הבע״ת על מעלת הצדיקים.

ובזה[66] יובן נוסח ברכת סלח לנו אבינו כי חטאנו מחל לנו מלכנו כי פשענו דתי׳ כי שהוא נתינת טעם אין לו הבנה ואינו ל׳ תחנונים, אך הענין הוא דברכה זו נמשכת אחר ברכת השיבנו שאנו מבקשים והחזירנו בתשובה שלימה לפניך שהו״ע החזרת הרצון שנסתלק ע״י החטא ועון שהמצות הם רצונו ית׳ וע״י החטא מסתלק הרצון שהו״ע תערומות וכשמוחל אז הוא ית׳ נרצה וחוזר הרצון, אמנם אית רצון ואית רצון[67] אית רצון הוא הרצון שבתומ״צ ואית רצון שמקור כל הרצונות שהוא בחי׳ רעוא דכל רעוין, וזהו הבקשת סלח לנו אבינו פי׳ גלה רצונך והוא שיהי׳ הרצון חדש ממקור כל הרצונות והטעם לפי שחטאנו וע״י החטא מסתלק ואח״כ ע״י התשובה חוזר ונמשך רצון הנה הבקשה הוא אשר רצון הנמשך יהי׳ רצון חדש ממקור כל הרצונות, וזהו שע״י תשובה אמיתית זדונות נעשים כזכיות[68] דזכיות דבע״ת אינם דומים לזכיות הצדיקים שהם זכיות דרצון דתו״מ והזכיות דבע״ת הוא הרצון דרעוא דכל רעוין, וזהו שהתשובה נק׳ רפואה[69] דברפואה יש יתרון מעלה על אכו״ש דלבד זאת דבאכילה ושתי׳ צריכים ריבוי לחם ובשר וחלב ויין ואז פועל חיזוק התקשרות הנפש באברי הגוף וברפואה הנה די ומספיק גרגיר אחד או טיפה א׳ הנה עוד זאת מי שהוא חולה ר״ל הרי גם

---

63) בפסוק: עון ופשע.
64) אבות פ״ה מ״כ.
65) ע״פ ע״ז ה, ב.
66) מכאן עד סוף המאמר — ראה סהמ״צ להצ״צ מצות וידוי תשובה פ״ג-ד (לט, סע״א ואילך). ד״ה בורא ניב תרל״ד. תשמ״ח.
67) ראה סהמ״צ שם (לט, ב). ושם מצות לא תבערו אש (פח, ב) בשם הזהר (ראה לקמן ע׳ רמא הערה 60). וראה תו״א ויקהל פז, ד. מאמרי אדהאמ״צ ויקרא ח״ב ע׳ תרמז.
68) יומא פו, ב.
69) ראה יומא שם, א.

ריבוי האכילה ושתי' לא יבריא אותו וגרגיר אחד או טיפה א' מסמי מרפא הנה מסיר את חליו ומחזיק התקשרות נפשו בגופו, וכן הוא בתשובה דיפה שעה א'[70] פירושו הפנה א'[71] וכמא' הזהר[72] בשעתא חדא וברגעא חדא דהירהור תשובה משנה את השם ממהות למהות, ולכן הנה המקדש את האשה ע"מ שאני צ"ג ונמצא רשע גמור ה"ה מקודשת שמה הרהר תשובה[73] הרי שהתשובה מהפכת ממהות למהות, ולכן הנה במקום שבע"ת עומדים צ"ג אין עומדים דלא זו בלבד שהם מקומות חשובים מחולקים זה מזה אלא דגדלה מעלת הבע"ת על מעלת הצדיקים דלרחוק ברישא והדר לקרוב, וזהו בורא ניב שפתים שהו"ע הוידוי ונק' ניב שפתים לפי שבא בדרך ממילא מצער עומק לבבו, ועם היות דשלום לרחוק מ"מ צריך עוד לרפואה וכמו החולה המסוכן ר"ל שהגם שנתרפא ע"י הסמי רפואה הוא צריך לרחמים ורפואה וכמו"כ הוא ברוחניות שזהו אמר הוי' ורפאתיו דרפאתיו הוא ע"י לימוד התורה, וזהו שלום לרחוק מירושלים ולקרוב לה, דהנה ירושלים בעבודה הוא ענין יראת שמים דבטבעי בנ"א יש שהוא ירא שמים בטבעו, א פרומקייט טבעית ויש שבטבע אינו ירא"ש, וזהו בורא ניב שפתים שהבורא ב"ה מצא עצה ותיקון להשב אל הוי' וניב שפתים שהו"ע הוידוי, וכן למי שבטבעו אינו ירא"ש העצה לזה הוא ניב שפתים הלימוד דתורה והעסק בתפלה בדרך קבלת עול, ואז הנה שלום לרחוק ולקרוב אמר הוי' ורפאתיו דהרפואה היא אמר הוי' שיחקוק בכח זכרונו אותיות שבתורה.

בס"ד, שחומה"ס, צ"ח.

ושאבתם[1] מים בששון ממעיני הישועה[2], דשאיבת המים בשמחה גדולה ועצומה היא בחגה"ס[3] דבחג זה נוסף ענין ניסוך המים דבכל

---

70) אבות פ"ד מי"ז.

71) ראה סה"מ תרל"ו ח"ב ע' שמז. תרנ"ד ע' שכט. סה"מ קונטרסים ח"ב שצו, ב. ח"ג ע' קד. וראה לקו"ת ר"ה סא, א. שה"ש לח, סע"ג.

72) זח"א קכט, סע"א ואילך. נתבאר בלקו"ש ח"כ ע' 86 ואילך.

73) קידושין מט, ב. — בקידושין שם „על מנת שאני צדיק" אבל כ"ה כבפנים („צדיק גמור") באור זרוע סקי"ב. לקו"ת ר"פ דברים (א, ב). דרושים שבהערה 66. וראה תניא פ"א.

1) לכללות מאמר זה — ראה ד"ה ושאבתם בלקו"ת סוכות פ, ג ואילך. סידור עם דא"ח רסח, א ואילך. ד"ה הנ"ל תרל"ד (בסוף ספר תרל"ג). תרמ"ד (סה"מ תרמ"ד ע' רסו ואילך). תרנ"ד (סה"מ תרנ"ד ע' יט ואילך).

2) ישעי' יב, ג.

3) ראה סוכה מח, ב וברש"י ד"ה מנה"מ (ושם ע"א ד"ה תקעו). ג, ריש ע"ב וברש"י שם ע"א ד"ה בית השואבה.